

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Pojetí základního vzdělávání ŠVP

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Je jedinou etapou vzdělávání, kterou povinně absolvuje celá populace žáků ve dvou obsahově, organizačně a didakticky navazujících stupních.

Základní vzdělávání na 1. stupni usnadňuje svým pojetím přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními). Vzdělávání svým činnostním a praktickým charakterem a uplatněním odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodnou cestu řešení problémů.

Základní vzdělávání na 2. stupni pomáhá žákům získat vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní samostatné učení a utváření takových hodnot a postojů, které vedou k uvážlivému a kultivovanému chování, k zodpovědnému rozhodování a respektování práv a povinností občana našeho státu i Evropské unie. Pojetí základního vzdělávání na 2. stupni je budováno na širokém rozvoji zájmů žáků, na vyšších učebních možnostech žáků a na provázanosti vzdělávání a života školy se životem mimo školu. To umožňuje využít náročnější metody práce i nové zdroje a způsoby poznávání, zadávat komplexnější a dlouhodobější úkoly či projekty a přenášet na žáky větší odpovědnost ve vzdělávání i v organizaci života školy.

Základní vzdělávání vyžaduje na 1. i na 2. stupni podnětné a tvůrčí školní prostředí, které stimuluje nejschopnější žáky, povzbuzuje méně nadané, chrání i podporuje žáky nejslabší a zajišťuje, aby se každé dítě prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám optimálně vyvíjelo v souladu s vlastními předpoklady pro vzdělávání. K tomu se vytvářejí i odpovídající podmínky pro vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními. Přátelská a vstřícná atmosféra vybízí žáky ke studiu, práci i činnostem podle jejich zájmu a poskytuje jim prostor a čas k aktivnímu učení a k plnému rozvinutí jejich osobnosti. Hodnocení výkonů a pracovních výsledků žáků musí být postaveno na plnění konkrétních a splnitelných úkolů, na posuzování individuálních změn žáka a pozitivně laděných hodnotících soudech. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní.

V průběhu základního vzdělávání žáci postupně získávají takové kvality osobnosti, které jim umožní pokračovat ve studiu, zdokonalovat se ve zvolené profesi a během celého života se dále vzdělávat a podle svých možností aktivně podílet na životě společnosti.

Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svědomité, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovali pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě

- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

3.1 Zaměření školy

ŠVP vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV a z koncepce, která vznikla několikaletou snahou o inovaci pedagogického procesu a života školy vůbec, analýzou vlastních možností a schopnosti pedagogického sboru, požadavků rodičů a navázáním na tradice školy. Klade důraz na principy humanistické pedagogiky. Hlavní charakteristikou, která by měla provázet školní vzdělávací program, by se dala charakterizovat slovy – „vzdělávání o životě“, „vzdělávání pro život“. Škola směřuje k cílům základního vzdělávání a tedy k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků hlavně zkvalitněním a modernizací výuky nejen technickým vybavením, ale zejména moderními pedagogickými přístupy.

Z tohoto vyvozujeme i motivační název školního vzdělávacího programu – „Cesta k poznání“. O jaká „poznání“ v chápání našeho ŠVP jde a na jakých principech je založen?

- nelze naučit vše, ale lze k učení motivovat, učinit je potřebným a zajímavým v každém věku (princip celoživotního vzdělávání)
- lze ukázat, v čem tkví podstata objevování a učení a jakými způsoby lze dosahovat nejlepších a nejtrvalejších výsledků (koncept celoživotního vzdělávání)
- je nesmyslné usilovat o stejné výsledky u všech žáků, ale je možné snažit se dosahovat předpokládaných výsledků na úrovni individuálního maxima každého žáka v závislosti na jeho možnostech a potřebách (princip rozvoje individuality každého žáka)
- pro kvalitu vzdělávání není rozhodující množství poznatků, které si žák osvojuje, ale jejich propojenost, smysluplnost, trvalost a využitelnost pro život (princip vzdělávání pro život)
- žák není formován jen vzděláváním, ale celou atmosférou školy, vztahy, jednáním, způsoby hodnocení (princip proměny klimatu školy)
- efektivitu vzdělávání nelze založit na posuzování chyb a na přípravě pro přijímací zkoušky, ale lze vytvářet takové mechanismy a nástroje hodnocení výsledků vzdělávání žáků postavené na průběžném hodnocení činnosti žáků a na ověřování schopnosti řešit komplexní dovednosti (princip evaluace výsledků vzdělávání)

Díky vzdělávání jednotlivých učitelů, ale i současně celého pedagogického sboru jsme byli schopni vypracovat svůj vlastní školní program. Praktickými ukázkami a příklady (konkrétními příklady z každodenního života – projektové dny, praktické úkoly z běžného života občana atd.), výukou mimo školní budovu (různé exkurze, návštěvy kulturních a sportovních zařízení aj.), spoluprací s mateřskou školou - nejen v rámci rodinné výchovy, akce pro důchodce a různé organizace), vlivem na zdravý vývoj člověka a zejména s těmito prioritami školy:

- Chceme učit žáky takové znalosti a dovednosti, které budou uplatnitelné v životě (tzn. méně encyklopedických poznatků a více se zaměřit na činnostní učení se zaměřením na praxi)
- Zavádět do výuky efektivní metody výuky, jako je skupinové (kooperativní) a projektové vyučování, kterými vedeme žáky k týmové práci, k vzájemné pomoci vzájemnému respektu
- Kládeme důraz na výuku cizích jazyků s důrazem na jazyk anglický
- Vést žáky k volbě povolání, za tím účelem preferovat výuku praktických činností jak v povinné části, tak i v oblasti volitelných předmětů
- Vést žáky k využívání komunikačních a informačních technologií, podporovat zavádění a využívání výpočetní techniky
- Vést žáky k dodržování stanovených pravidel, zejména pravidel školního řádu. Naučit žáky zásadě, že pravidla jsou od toho, aby se dodržovala, nikoli od toho, aby se porušovala

V souladu s tímto přesvědčením a po důkladné analýze dosavadní činnosti školy jsme formulovali dva hlavní cíle našeho ŠVP:

Vize školy

- budeme otevřenou, tvořivou a komunitní školou připravující žáky pro celoživotní vzdělání
- vytvoříme ze školy významné centrum vzdělanosti a kultury v obci
- povedeme žáky k zodpovědnosti a spolupráci, aby se tak stali dobrými manažery své vlastní budoucnosti
- poskytneme žákům příležitost zažít úspěch svůj a vytvořit pozitivní vztah ke vzdělávání a motivovat je k dalšímu celoživotnímu vzdělávání
- povedeme žáky k zodpovědnosti a spolupráci, naučíme je respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- budeme upevňovat školní tradice – divadelní, hudební, taneční, sportovní a jiné aktivity
- budeme u žáků rozvíjet vnímavost k lidem, podporovat kladný vztah k životu a k životnímu prostředí, vytvářet u žáků potřebu projevoval pozitivní cit v chování, jednání a prožívání životních situací
- budeme učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědní
- budeme posilovat pro evropské cítění, komunikaci v cizích jazycích a praktické zvládnutí informačních technologií
- budeme podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů, vychovat z nich zodpovědné osoby, uplatňující svá práva a povinnosti duchu demokracie a svobody
- povedeme žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, ke sdílení společného hodnotového systému – kodex učitele a žáka

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
 - během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
 - individuálním přístupem maximalizujeme šanci žáka prožít úspěch
 - zadáváme k řešení úlohy z praxe
 - vedeme žáky k vyhledávání zdrojů a informací
 - učíme žáky třídit informace, rozlišovat podstatné od méně podstatného
 - práce v motivujícím prostředí
 - prezentace vlastních výsledků (práce na projektech
 - poznávání vlastních možností
 - využívání kladného hodnocení
 - samostatnost, organizace vlastní činnosti
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
 - poznatky nejsou předkládány žákům v hotové podobě
 - uplatňování mezipředmětových vztahů
 - objevování vzájemných vztahů a příčin přírodních a společenských jevů a dějů
 - uplatňování základních myšlenkových operací – srovnávání, třídění, analýza, syntéza, zobecňování, abstrakce

- řešení problémů na základě kritického zhodnocení informací
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
 - vytvářet prostor pro komunikaci různými formami (ústně, písemně, výtvarnými prostředky, pomocí technických prostředků)
 - dodržování etiky komunikace (věcnost, naslouchání druhým)
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
 - vytváření a dodržování jasných pravidel pro soužití ve škole (práva, povinnosti, sankce)
 - atmosféra demokracie a přátelství
 - kooperativní učení, spolupráce ve výuce
 - osobní odpovědnost za výsledky společné práce
 - spolupráce učitelů a podíl na řízení školy
 - spolupráce s rodiči a dalšími partnery
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
 - učit se samostatně rozhodovat a nést důsledky za svá rozhodnutí
 - demokracii a svobodu nezaměňovat za anarchii
 - nutnost dodržování mravních hodnot a slušného jednání
 - učit se argumentovat
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
 - chápání bohatství a složitosti citového života
 - učit otevřeně a kultivovaně projevovat své city
 - učit ohleduplnému a citlivému vztahu k lidem, k přírodě i ke kulturním a etickým hodnotám
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
 - čistota prostředí školy
 - vhodné prostředí ve škole – účelnost, funkčnost, estetičnost, bezpečí
 - organizace denního režimu ve prospěch žáků
 - pohybové relaxační přestávky chvilky
 - škola bez kouře a drog
 - důsledná prevence proti šikaně a násilí
 - vztahy ve škole – úcta, sounáležitost, uznání
 - respektování individuálních rozdílů, motivační hodnocení
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
 - chápání principů a fungování demokracie v osobním životě i ve škole
 - otevřenost vůči spolužákům,
 - rozvíjení kritických postojů k negativním projevům ve škole i ve společnosti
 - integrace žáků vyžadující speciální péči
 - uvažování v evropských a celosvětových souvislostech
 - porozumění odlišnému způsobu života lidí z jiných kultur
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
 - uplatňování sebehodnocení žáků
 - harmonogram informační a poradenské činnosti v oblasti profesní orientace
 - osvojování základních pracovních dovedností a návyků

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají nadpředmětovou podobu a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů

- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Strategie naplňování klíčových kompetencí

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou převážně uplatňovány takové vyučovací formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí. Naplňování jednotlivých klíčových kompetencí ve vzdělávacím procesu žáků je možno izolovaně popsat následujícím způsobem.

Kompetence k řešení problémů rozvíjíme zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučíme izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí vytváříme ucelený obraz světa. Žákům jsou předkládány takové úkoly, jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oborů lidské činnosti resp. vzdělávacích oblastí a tudíž i více přístupů k řešení. Tyto kompetence rozvíjíme také využíváním co největšího množství zdrojů informací – prací s knihou, internetem, praktickými pokusy, vlastním výzkumem žáků. Podněcujeme je k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy.

Kompetence k učení rozvíjíme individuálně podle dané situace u každého žáka. Důležitými strategiemi jsou kooperativní učení, práce s chybou a rozvoj sebehodnocení žáků. Žáci se učí si vyhledávat vhodné způsoby, metody a strategie pro aktivní a efektivní učení, vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení a v praktickém životě, využívat informační a komunikační prostředky a technologie.

Vedeme žáky k formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu. Je důležité naučit se naslouchat jiným a porozumět jim, obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací.

Mít sebevědomé vystupování, pozitivní představu o sobě samém, ale současně schopnost vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory, řešit praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů, jimiž se společnost řídí, znát svá práva i povinnosti, schopnosti hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných.

Vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě. Rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

Učíme žáky samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti, uvádět věci a znalosti do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy, volit vhodné způsoby řešení úkolů, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů, aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových úkolů a situací

Kompetence komunikativní rozvíjíme vytvářením dostatečného prostoru pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, při zpracovávání školních projektů z nejrůznějších oblastí a jejich výstupů, prezentací svých prací ve školní jídelně, na výstavkách ve vestibulu školy atp.

Vedeme žáky ke schopnosti ochrany vlastního zdraví i zdraví ostatních, bezpečnému používání materiálů, nástrojů a vybavení, dodržování dohodnutých pravidel, povinností a závazků, správnému rozhodování, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných, umět dle svých možností poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví. Vedeme žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, společnému životu s ostatními lidmi.

Učíme žáky samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti, uvádět věci a znalosti do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy, volit vhodné způsoby řešení úkolů, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů, aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových úkolů a situací. Vedeme žáky k všestranné, účinné a otevřené, asertivní komunikaci.

Kompetence sociální a personální budujeme formami sociálního učení. Snažíme se děti zapojit do organizace činnosti školy (školní parlament). V rámci skupinového vyučování žáci přejímají různé role dle potřeby ve výuce. Pomáháme žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňujeme je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, rozvíjejí své podnikatelské myšlení, orientují se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, chápou podstatu, cíl a riziko podnikání.

Kompetence občanské rozvíjíme hlavně učením sociálním, metodami sebepoznávání a seznamováním žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi. Žáci jsou vedeni k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice. Mimo jiné k tomuto je využívána spolupráce se školami v zahraničí.

Podporujeme děti ke schopnosti ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot, vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

Učíme žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědný, nutnosti schopnosti ochrany vlastního zdraví i zdraví ostatních, používat bezpečně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, rozhodovat se správně, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných, dle svých možností poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví.

Kompetence pracovní u žáků rozvíjíme opět formou projektové činnosti, skupinové a individuální práce. Důležitou cestou k uvědomění si důležitosti znalosti pracovních postupů a dovedností používat pracovní nástroje v nejširším smyslu je hodnocení a sebehodnocení všech činností, které žáci provádějí. Žáci spolupracují ve skupině při řešení daného úkolu, podílejí se na vytváření pravidel práce v týmu a na utváření příjemné atmosféry v týmu, aktivně přispívají k diskusi, učí se v diskusi obhajovat vlastní názor, ale i respektovat zkušenosti a názory jiných. Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti.

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Jedná se o nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách, které odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka, a které těmto žákům bezplatně poskytuje škola a školské zařízení.

V rámci podpůrných opatření jde např. o úpravu organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče, používání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a učebních pomůcek, vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu, využití asistenta pedagoga a další (jsou uvedeny v § 16 odst. 2 školského zákona). Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů; různé druhy nebo stupně podpůrných opatření lze kombinovat. Jejich uplatňování se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě **plánu pedagogické podpory (PLPP)**. PLPP obsahuje popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně. (spočívají v minimální úpravě metod, organizace a hodnocení vzdělávání), stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. Tento plán škola průběžně vyhodnocuje a aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PPPL škola vyhodnotí, zda opatření jsou dostačující pro dosažení stanovených cílů. Spočívají v minimální úpravě metod, organizace a hodnocení vzdělávání a nemají normovanou finanční náročnost. Škola je poskytuje žákům, u kterých se potřeba dílčích úprav ve vzdělávání projevuje.

Jestliže k naplnění vzdělávacích potřeb žáka poskytování podpůrných opatření prvního stupně nepostačuje, **doporučí škola žákovi využít poradenské pomoci ŠPZ za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb**. Ředitel poté zajistí bezodkladné zprostředkování podkladů potřebných k vytvoření zprávy a doporučení pro stanovení podpůrných opatření ŠPZ. Při zpracování zprávy i doporučení poskytuje škola ŠPZ v případě potřeby součinnost. Zpráva ŠPZ slouží žákovi a jeho zákonným zástupcům, doporučení jak jim, tak je bezodkladně zasláno škole, v níž se dítě či žák vzdělává.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně škola poskytuje žákovi bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce dítěte/žáka. Ve spolupráci se školským poradenským zařízením, dítětem/žákem a jeho zákonným zástupcem škola jejich poskytování průběžně vyhodnocuje. ŠPZ vyhodnotí poskytování podpůrných opatření ve lhůtě jím stanovené nejdéle však do 1 roku od vydání doporučení. Shledá-li škola, že podpůrná opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb žáka, bezodkladně doporučí opětovné využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Obdobně škola postupuje i v případě, jestliže shledá, že poskytovaná podpůrná opatření již nejsou potřebná. Pokud není zpracováno nové doporučení a žák disponuje doporučením z dřívějšího, je toto platné po dobu 2 let (u žáků s LMP po dobu 1 roku).

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání práce ve skupině
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

c) zařazení předmětu speciálně pedagogické péče."

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření **IVP**. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. Tento plán zpracovává škola na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Obsah IVP tvoří údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na jeho vzdělávání. Dále jsou zde uvedeny zejména informace o časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka. Uvádí se rovněž jméno pedagogického pracovníka ŠPZ, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Škola je povinna zpracovat IVP nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy obdržela doporučení a žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. V průběhu celého školního roku může být IVP doplňován a upravován podle potřeb žáka. Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka (či zákonného zástupce žáka), který tuto skutečnost potvrdí podpisem písemného informovaného souhlasu. Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou

sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a současně poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.

Asistent pedagoga poskytuje podporu jinému pedagogickému pracovníkovi při organizaci a realizaci vzdělávání žáka (příp. více žáků) se speciálními vzdělávacími potřebami v rozsahu stanoveném podpůrným opatřením. Pracuje podle pokynů jiného pedagogického pracovníka, podporuje samostatnost a aktivní zapojení žáka do všech činností uskutečňovaných ve škole v rámci vzdělávání, včetně poskytování školských služeb. K jeho hlavním činnostem patří pomoc žákovi v adaptaci na školní prostředí, při výuce a při přípravě na výuku, při výchovné a vzdělávací činnosti a při komunikaci s ostatními žáky, rodiči žáka a komunitou, ze které žák pochází. Poskytuje rovněž nezbytnou pomoc žákovi při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby. Při poskytování asistence je třeba vždy klást důraz na to, aby žák byl v co nejvyšší možné míře veden k samostatnosti.

3.4 Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech¹).

Výuka probíhá tak, aby stimulovala rozvoj potenciálu žáků včetně nadání různých druhů. Ti, u kterých se projeví nadání, případně mimořádné nadání v některé oblasti, by měli být co nejrychleji identifikováni a podporováni. Tato podpora by měla směřovat k uplatnění a dalšímu rozvoji nadání žáka.

Škola poskytuje pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrná opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků ve čtyřech stupních podpory, jak jsou uvedeny v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. (podpůrná opatření prvního stupně jsou určena pro nadané žáky např. s cílem stimulovat procesy objevování, které dané učivo nabízí, podpůrná opatření čtvrtého stupně jsou určena žákům s mimořádným intelektuálním nadáním a spočívají např. v rozšiřování a prohlubování učiva nad rámec předmětů ŠVP).

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavování IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace

o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.“

3.5 Zařazení průřezových témat

Průřezová témata jsou realizována zejména formou integrace. Tématické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova jsou běžnou součástí výuky ve všech ročnících a všech předmětech. Některá průřezová témata jsou realizována také formou projektů. Přehled všech projektů je zpracován do tabulky. Zařazení tématických okruhů z průřezových témat je také zpracována v přehledných tabulkách. U charakteristiky jednotlivých vyučovacích předmětů je uvedeno, které průřezové téma a který tématický okruh je do něj zařazen. Náplň tématických okruhů je uvedena v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Způsob zpracování průřezového tématu: ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Název: Environmentální výchova	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Ekosystémy			Prv	Př	Př	Z	Př	Z	Ch
			Vv	Vv	Vv	Př		Ch	Z
						D		Př	Př
Základní podmínky života			Prv	Př	Př	Př	F	F	Př
						Z	Ch	Z	Z
						F	Pč	Ch	Ch
						Pč	Tv	Tv	Tv
						Tv			
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Prv	Prv	Prv	VI	VI	Vz	Vz	Vz	Vz
			Pč	Př	Př	Pč	F	F	Z
				Pč	Pč	F	Vo	Z	F
						Tp	Tv	Tv	Ch
						Tv			Úč
									Tv
Vztah člověka k prostředí	Hv	Prv	Prv	VI	VI	Vo	Vo	Z	Ch
		Hv	Hv	Př	Př	F	F	Př	Př
				Hv	Hv	Vz	Vz	F	Ch
						Aj	Tv	Vz	Vz
						Tv		Tv	Aj
								Ch	F
									Tv
									Úč

Způsob zpracování průřezového tématu: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Název: Osobnostní a sociální vých.	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
OSOBNOSTNÍ ROZVOJ									
Rozvoj schopností poznávání	Prv	Prv	Prv	VI	VI	Vz	Vz	Vz	Vz
	Hv	Hv	Hv	Aj	Aj			Vo	Pč
	Vv	Vv	Vv	Vv	Vv	Vv	Vv	Pč	Vv
				Hv	Hv	Hv	Hv	Vv	Hv
Sebezpoznání a sebepojetí	Prv	Prv	Prv	Př	Př	Vz	Vz	Vz	Vz
						Čj	Vo	Vo	Čj
							Čj	Čj	Pč
								Pč	
Seberegulace a sebeorganizace	Prv	Prv	Prv	VI	VI	Vz	Vz	Vz	Vz
				Př	Př		Vo	Vo	
					Inf				
						Tv	Tv	Tv	Tv
Psychohygiena	Prv	Prv	Prv	Př	Př	Vz	Vz	Vz	Vz
	Tv	Tv	Tv	Tv	Tv	o	Vo	Vo	
						Tv	Tv	Tv	Tv
Kreativita	Hv	Hv	Hv	Hv	Hv	Hv	Hv	Hv	Hv
	Vv	Vv	Vv	Vv	Vv	Vv	Vv	Vv	Vv
	Pč	Pč	Pč	Pč	Pč	Vz	Vz	Vz	Vz
				Čj	Čj	F	F	F	F
				Aj	Aj				
					Inf				

Název: Osobnostní a sociální vých.	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
MORALNI ROZVOJ									
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Prv	Prv	Prv	Aj	Aj	Vz	Vo	Vo	Vo
				M	M	Tv	Vz	Vz	Vz
				VI	VI		Tv	Tv	Tv
				Př	Př				
Hodnoty, postoje, praktická etika				VI	VI	Vz	Vz	Vz	Vz
						Vo	Vo		
						Tv	Tv	Tv	Tv

Způsob zpracování průřezového tématu: VÝCHOVA DEMOKRATICKEHO OBČANA

Název: Vých.demokratického občana	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Občanská společnost a škola				VL	VI	Vz	Vz	Vz	Vz
						Vo		Aj	
Občan, občanská společnost a stát			Prv	VI	VI		Vo	Vo	Vo
Formy participace občanů v praktickém životě				VI	VI	Vo		Tv	Vo
									D
									Tv
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				VL	VI	Vz	Vz	Vz	Vz
						D	Vo	D	D
							Inf	Inf	Vo
								Vo	

INT - integrace do vzdělávacího oboru

Způsob zpracování průřezového tématu: MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Název: Multikulturní výchova	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Kulturní diference	Hv	Hv	Aj	Aj	VL	Čj		Př	Čj
			Prv	Př	Př	Vo			Z
			Hv	Hv	Aj				D
					Hv				
Lidské vztahy	Prv	Prv	Prv	VI	VI	Vz	Vz	Vz	Vz
					Př	Vo	Tv	Tv	Tv
						Tv		Aj	
Etnický původ				VI	VI	Vo	Vo	Vo	Z
									D
									Vo
Multikulturalita			Aj	Aj	Čj	Aj	Aj	Čj	Z
					Aj		Rj	Aj	Čj
					VL			Rj	Aj
									Rj
Princip sociálního smíru a solidarity	Prv	Prv	Prv	VL	VI	Vz	Vz	Vz	Vz
							Vo	D	D

INT - integrace do vzdělávacího oboru

Způsob zpracování průřezového tématu: MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Název: Mediální výchova	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Tematické okruhy receptivních činností									
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení				Cj	Cj	Vo	Inf	Vz	Vz
					Inf			Inf	Uč
									Cj
									Inf
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality				Cj	Cj	Cj	Cj	Cj	Cj
					Inf	F	Inf	Inf	Inf
							F	Vz	Vz
								F	F
Stavba mediálních sdělení				Cj	Cj	Cj	Cj	Cj	Cj
							Inf	Inf	Inf
Vnímání autora mediálních sdělení				Hv	Cj	Cj	Cj	Cj	Cj
					Hv		Inf	Inf	D
					Inf				Inf
Fungování a vliv médií ve společnosti	Cj	Cj	Cj	Cj	Cj	Vo	Inf	Inf	Inf
					Inf			Vz	Vz
									D
									Cj

Způsob zpracování průřezového tématu: MEDIÁLNÍ VÝCHOVA (b)

Název:	1.stupeň					2.stupeň			
	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník
Mediální výchova									
Tematické okruhy produktivních činností									
Tvorba mediálního sdělení					Čj	Čj	Inf	Inf	Inf
					Inf				Čj
Práce v realizačním týmu					Čj	Čj	Inf	Inf	Inf
						F	F	F	Čj
						Aj	Aj		F
									Aj

INT - integrace do vzdělávacího oboru